

הנחיות היועץ המשפטי לממשלה
קובץ הסטורי

ההנחיה הוסרה מקובץ ההנחיות המעודכן או הוחלפה בהנחיה מעודכנת

משפט כינלאומי פומבי החובה להחזיר שבויי מלחמה פצועים קשה	הנחיות היועץ המשפטי לממשלה
27.002	ל' באב תש"ל 1 ספטמבר 1970

החובה להחזיר שבויי מלחמה פצועים קשה

1. הסעיפים העיקריים הרלבנטיים לעניננו באסנה ג' נבה
השלישית הם הסעיפים 109 ו-110 הקובעים:

"ARTICLE 109. GENERAL OBSERVATIONS

Subject to the provisions of the third paragraph of this Article, Parties to the conflict are bound to send back to their own country, regardless of number or rank, seriously wounded and seriously sick prisoners of war, after having cared for them until they are fit to travel, in accordance with the first paragraph of the following Article.

Throughout the duration of hostilities, Parties to the conflict shall endeavour, with the co-operation of the neutral Powers concerned, to make arrangements for the accommodation in neutral countries of the sick and wounded prisoners of war referred to in the second paragraph of the following Article. They may, in addition, conclude agreements with a view to the direct repatriation or internment in a neutral country of able-bodied prisoners of war who have undergone a long period of captivity.

No sick or injured prisoner of war who is eligible for repatriation under the first paragraph of this Article, may be repatriated against his will during hostilities.

ARTICLE 110. CASES OF REPATRIATION AND ACCOMMODATION

The following shall be repatriated direct:

- 1) Incurably wounded and sick whose mental or physical fitness seems to have been gravely diminished.

- 2) Wounded and sick who, according to medical opinion, are not likely to recover within one year, whose condition requires treatment and whose mental or physical fitness seems to have been gravely diminished.
- 3) Wounded and sick who have recovered, but whose mental or physical fitness seems to have gravely and permanently diminished.

The following may be accommodated in a neutral country:

- 1) Wounded and sick whose recovery may be expected within one year of the date of the wound or the or the beginning of the illness, if treatment in a neutral country might increase the prospects of a more certain and speedy recovery.
- 2) Prisoners of war whose mental or physical health, according to medical opinion, is seriously threatened by continued captivity, but whose accommodation in a neutral country might remove such a threat.

The conditions which prisoners of war accommodated in a neutral country must fulfil in order to permit their repatriation shall be fixed, as shall likewise their status, by agreement between the Powers concerned. In general, prisoners of war who have been accommodated in a neutral country, and who belong to the following categories, should be repatriated:

- 1) Those whose state of health has deteriorated so as to fulfil the conditions laid down for direct repatriation;
- 2) Those whose mental or physical powers remain, even after treatment, considerably impaired.

If no special agreements are concluded between the Parties to the conflict concerned, to determine the cases of disablement or sickness entailing direct repatriation or accommodation in a neutral country, such cases shall be settled in accordance with the principles laid down in the Model Agreement concerning direct repatriation and accommodation in neutral countries of wounded and sick prisoners of war and in the Regulations concerning Mixed Medical Commissions annexed to the present Convention.

2. יש לשים לב במיוחד למלים are bound המופיעות בפסקה 1 לסעיף 109.
3. סעיף 110 לאמנה מפרט את סוגי המקרים שיש לראותם כמחלה רצינית או פגיעה רצינית לענין הסעיף 109, והמחייבים את החזרתם הישירה של השבויים הנדונים למולדתם. יש לקרוא את סעיף 110 יחד עם נספח I לאמנה הכולל הסכם לדוגמה בענין החזרתם הישירה למולדתם או איכסונם בארצות נייטרליות של שבויי מלחמה פצועים וחולים. נספח זה כולל רשימה מפורטת ביותר של המחלות והפגיעות המחייבות את החזרת השבוי. ההסכם לדוגמה הפך לנספח לאמנה מכוח פסקה 4 לסעיף 110 אשר לפיה, בהעדר הסכמים מיוחדים בין הצדדים לקביעת מקרים של פגיעה או מחלה המחייבים החזרה ישירה של השבוי, יוסדרו מקרים אלה בהתאם לעקרונות שנקבעו בהסכם לדוגמה הנ"ל ובהתאם לתקנות ביחס לוועדות הרפואיות המעורבות, המצורפות לאמנה. ההסכם לדוגמה מכיל פרשנות מוסמכת להוראות סעיף 110, פסקאות 1 ו-2.
- הנוסח המלא של ההסכם לענין סעיף 110 מצוי בעמ' 650 בספרו של Pictet: "Commentary", III Geneva Convention Relative to the Treatment of Prisoners of War.
4. בספרו הנ"ל של Pictet מצויה פרשנות מפורטת ביותר של הוראותיו המהותיות של סעיף 109. המחבר קובע במפורש שהוראות הסעיף הינן אימפרטיביות. בלשונו של המחבר בעמ' 509 -

"The wording of the provision is imperative ("Parties to the conflict are bound..." and in French "seront tenus"), but a reservation is made for cases covered by paragraph 3, in which a new and important provision is introduced.

Repatriation must be arranged regardless of number or rank, and "man for man" exchanges are therefore expressly prohibited since the number of prisoners of war repatriated would inevitably be reduced. It is not essential for them to be designated by the Mixed Medical Commissions provided for in Article 112; the decision may also be taken by the Detaining Power, provided that the conditions of the present paragraph are respected, that is to say that the prisoners concerned have been cared for until they are fit to travel. The second paragraph of Article 112 expressly confirms this right of the Detaining Power.

The prisoners of war to be repatriated will be designated in accordance with the criteria contained in Article 110, paragraph 1, below, and also in Articles 114 and 115 (prisoners meeting with accidents and prisoners serving a sentence)."

(הוראות הפיסקה 3 לסעיף 109 אליה מהיחס המחבר אינן רלבנטיות לענייננו).

5. אשר לסעיף 110 קובע המחבר בצורה ברורה כי במקרים של הפגיעות והמחלות המפורטים בפיסקה הראשונה של אותו סעיף (בניגוד לאותם המקרים המפורטים בפיסקה השנייה שלו) חייבת החזרתו של השבוי להיות ישירה והיא חייבת להתבצע עוד לפני חום פעולות האיבה. כלשונו של המחבר בעמ' 514-515:

"The phrase shall be repatriated direct" appeared in the 1929 Convention (Article 68, paragraph 2) and was deliberately included here; it implies, in contrast to paragraph 2 below, that repatriation must take place without any intermediate stage of accommodation in a neutral country. Moreover, it will take place before the end of the hostilities; seriously sick and wounded prisoners of war must be afforded special conditions for speedy transport, or priority over any other convoys which may be organized by the Detaining Power pursuant to an agreement with the Power on which prisoners of war